

ПРИЛАГАНЕ НА СОЦИАЛНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИ ТРЕНИНГ
ПРИ ОБУЧЕНИЕ НА
СТУДЕНТИ СПЕЦИАЛНОСТ “СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ”

APPLYING OF SOCIAL-PSYCHOLOGICAL TRAINING IN EDUCATING
THE STUDENTS STUDYING SUBJECT „SOCIAL WORKS”

Янка Атанасова Павлова
Yanka Atanasova Pavlova

БТУ „Св. св. Кирил и Методий”
„St. Cyril and St. Methodius” University Veliko Tarnovo

Abstract: The purpose of this report is to show the results of a survey done amongst students from Veliko Tarnovo’s University partaking in Social Activity studies both Full time and Part time in their second to fourth year. It reveals their personal opinion of them self and other students regarding the skills gained through the method of Social Psychology Training, whether it has a positive or negative effect on their education and their future work.

Keywords: students, social activity, social worker, education, Social Psychology Training.

JEL: I21

ВЪВЕДЕНИЕ

Обучението на студенти, освен лекционни курсове, включва и различни интерактивни подходи, които подготвят обучаваните за бъдещата им работа като експерти. Такъв вид занятия, могат да се основават на идеите за социално-психологически тренинг: „...активна методика на взаимодействие на индивиди, включени в група, които имат общи и дори в някои случаи различни, но сходни за групата цели, интереси, потребности, проблеми“ (Petrova, 2014).

Групата, в която се провежда тренингът, варира между 2 и 20 човека. Това е група, която е достатъчно малка, за да могат членовете ѝ да си взаимодействат и поддържат редовен личен контакт (Stoyanova, 2013). В тези граници варира и групата студенти от специалност „Социални дейности“.

При започване на работа трябва да се приемат групови норми. Целта на тези норми е да се преодолеят конформизмът, пасивността, манипулациите, да се повиши личната активност и да се зачита мнението на всеки от членовете.

Към характеристиките на тренинга можем да причислим следните тези:

- Това е активен метод, който насърчава равното участие на всички в групата. Преподавателят следи за активността и особеностите на студентите;
- Позволява усъвършенстване на студентите като личности и професионалисти. Разкриване на нови черти в характера и усвояване на нови умения, полезни в бъдещата работа;
- Поемането на отговорност към групата и към себе си;
- Групата функционира като сложен организъм, включващ подгрупи, които си взаимодействат в рамките на поставените задачи;
- Динамичността на групата зависи от отношенията в и извън занятията. Всяка група има своите етапи на развитие (Petrova, 2014);

Преподавателят има възможността да подбере подходящи казуси, с които да постави даден проблем пред студентите, следейки за активността на всеки от членовете и за нормите в групата, да стигне до дискусия, решение, консенсус, изграждане на вид социално умение, приложимо в бъдещата практика.

Важни социални умения, които могат да се изградят по време на тренинг, са: умения за екипна работа, умение за общуване, умение за наблюдение, умение за изясняване, умение за разрешаване на конфликти и др. (Radev and Budeva, 2011).

Теза: Прилагайки похвати от социално-психологическите тренинги и следейки за динамиката на групата от студенти, може по ефективен и обективен начин да се изгради образът на социалния работник. Може да се работи за усвояване на необходими практически умения, приложими в работата.

Цели: Да проучим доколко ефективни са похватите на социално-психологическия тренинг, приложен при студенти от специалност „Социални дейности“. Отчитат ли студентите като полезни тренинговите похвати, прилагани в образованието им?

ИЗЛОЖЕНИЕ

Студентите от специалност „Социални дейности“ от първата година на обучението си участват в различни по вид ролеви игри и тренинги. Това спомага за подготовката им и за плавното преминаване към практическата част от обучението. Различните тренингови похвати и техники позволяват привикване с особеностите на работата на специалиста по социални дейности.

В настоящия доклад разглеждаме студенти на Великотърновския университет, специалност „Социални дейности“ от първи до четвърти курс, редовна и задочна форма на обучение. Студентите попълват анкета (Приложение 1.), свързана с участието им в различни тренинги, казуси и ролеви игри. Анкетата съдържа 4 типа въпроси:

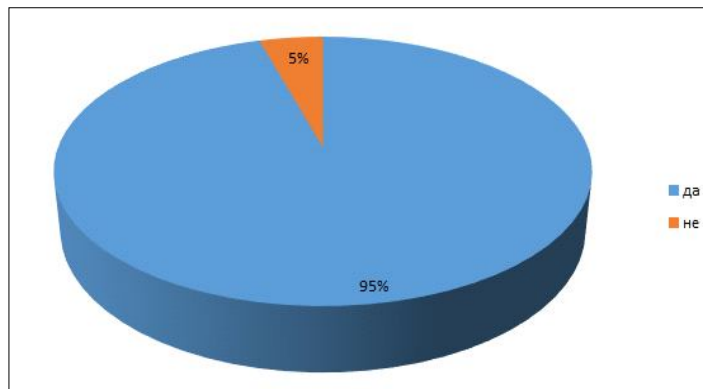
- Въпроси, касаещи участието на студентите в игри, казуси – индивидуални или групови;
- Въпроси, свързани с конкретни игри и умения, които са придобили чрез тях. Тези въпроси са изцяло качествени;
- Въпроси, свързани с оценка на лични качества;
- Биометрични данни.

Анкетирани са 22 студенти.

Резултати и дискусия:

Първи и втори въпрос са със 100% положителни отговор – всички анкетирани студенти са участвали в ролеви игри и казуси по време на обучението си във Великотърновския университет.

Следващат група въпроси, касае игри и умения, които студентите са практикували по време на занятия в университета, личното мнение на студента за полезността на този тип обучение. От отговорите на въпроса (фиг. 1.): „Чрез тези методи в обучението си добихте ли представа в какво се изразява работата на социалния работник?“ е видно, че 95% от анкетираните виждат връзката между ролевите игри и тренинги и професията, която усвояват, 5% не смятат, че ролевите игри допринасят за изграждане на образа на социалния работник.

Фиг. 1. Въпрос: Видна ли е връзката между тренинговите и ролевите игри и образа, който придобивате за работата на социалния работник?

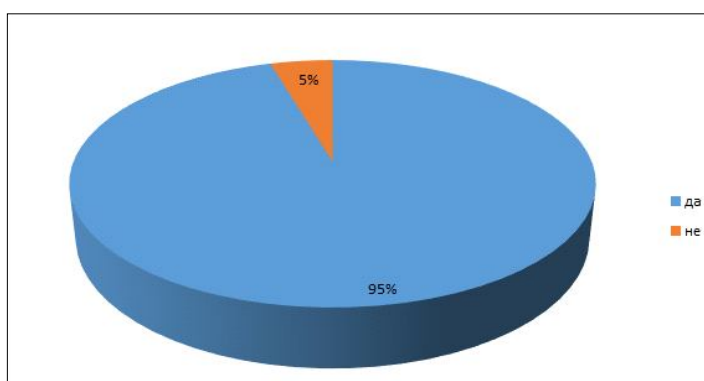
На следващите два въпроса са с отворен тип отговор. На въпроса: „Какви ролеви игри или казуси си спомняте от обучението си?“ са отговорили 13 лица. Споменати са игри за работа в екип, игри за постигане на консенсус („Ривьерата на крокодила“, „Междувъзвезден кораб“ и др), също и различни социални казуси, изведени от практиката (работа с безработни, стари хора, мигранти и т.н.). Всички споменати игри са изпълнили предназначението си, оставили са траен отпечатък, свързан с професионални и етични качества, които студентите трябва да притежават в работата си като специалисти.

Другият оценъчен въпрос е „На какво Ви научиха ролевите игри и казуси?“. Отговорили са 14 от анкетиранията лица. Всеки има възможност да оцени за себе си, с какво са допринесли игровите похвати в обучението му. Отговорите са съсредоточени върху усвояването на различни умения, приложими в практиката. Един от отговорите обхваща най-добре целите на игрите в този етап от образованието „Чрез тях добих представа за естеството на професионалната реализация като социален работник. Ролевите игри и казусите са най-ефективният метод за усвояване на теоретичната част от обучението, съответно най-продуктивно присъствие в практиката и професионален план“.

На въпроси за формата на поставените задачи – групови или индивидуални, отново 100% от студентите отговарят утвърдително, т.е. че са участвали и в групови и в индивидуално поставени задачи, свързани с професионалната им реализация.

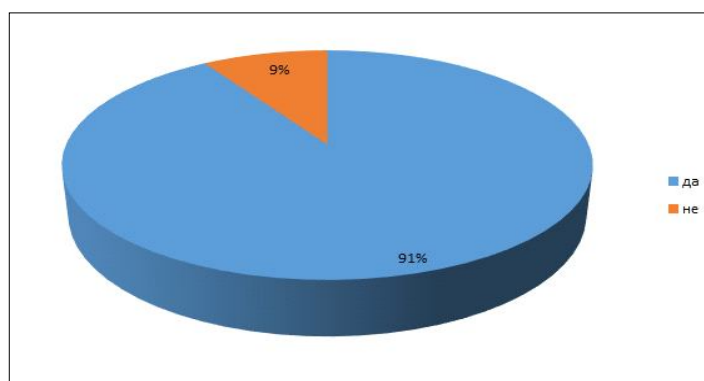
На въпроса за полезността от ролевите игри в обучението единодушно 100% от студентите, попълнили анкетата, са посочили, че ги намират а полезни.

Въпросите, свързани със самопознание чрез ролеви и тренингови, игри са два: „Научихте ли нещо ново за себе си, напр. личностни качества, умения и др., които сте осъзнали, че притежавате?“ и „Отчетохте ли свои недостатъци?“. Повечето от анкетиранията лица – 95%, са открили нови личностни качества (виж фиг. 2.)

Фиг. 2. Въпрос: „Научихте ли нещо ново за себе си, напр. личностни качества, умения и др., които сте осъзнали, че притежавате?“

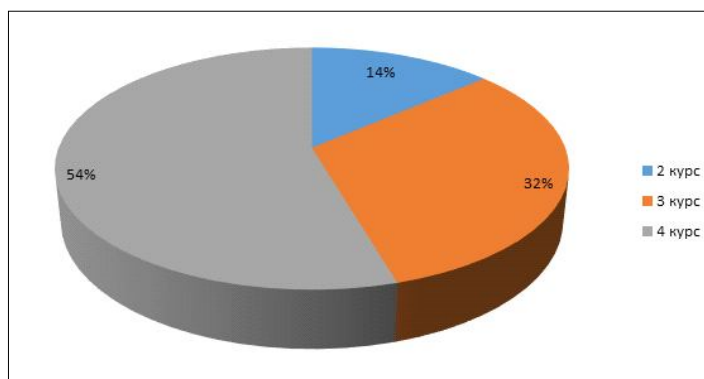
Другият въпрос, свързан със самопознанието чрез ролевите игри, е дали студентите са отчетели свои недостатъци по време на учебния процес (фиг. 3.). При 91% от респондентите има осъзнати недостатъци, а 9% не са разкрили нови негативни страни на характера си.

Фиг. 3. Отчетохте ли недостатъци на характера си?

И последният блок от въпроси характеризира групата студенти, попълнили анкетата, касаят външния облик на групата:

- Попълнили анкетата са лица от 19 до 36 г.;
- 95.5% са от женски пол, 4.5% от мъжки;
- 81.8% са в редовна форма на обучение, 18.2% са в задочна форма;
- Разпределението по курсове можете да видите на фиг. 4. Видно е, че студентите в най-горен курс са взели най-голям дял участие – 54%, трети курс – 32%, втори курс – 14%.

Фиг. 4. Разпределение по курсове на студентите, попълнили анкетата

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въпреки разнородната група студенти – пол, възраст, курс, повечето от тях намират тренинговите и ролеви игри за полезни в обучението си.

Общовалидните моменти, които можем да обобщим за ролята и значимостта на социално-психологическия тренинг и ролевите игри в обучението на студентите в специалност „Социални дейности“ са:

- Студентите добиват реална представа за професията, която изучават;
- Изграждат умения за работа в екип, емпатия, консенсус и др. Научават се да преодоляват конформизма. Запознават се с реални казуси от практиката на социалния работник;
- Заради игровата форма студентите с охота участват в този тип занятия. Значително по-съсредоточени и по-мотивирани са при изпълнението на поставените задачи;
- Повечето от студентите достигат до себепознание и имат възможност да си направят равностойна, личните им качества, биха ли могли да им послужат и професионално. Откриват силните и слабите си страни, които могат да усъвършенстват впоследствие.

REFERENCES:

1. **Petrova, Kr. 2014.** Socio-psychological training: theory, methodology, practice. Veliko Tarnovo: Faber (in Bulgarian)
2. **Radev, N., Budeva, S. 2011.** Social skills. Veliko Tarnovo: Faber (in Bulgarian)
3. **Stoyanova, S. 2013.** Groups – dynamics and risks. Veliko Tarnovo: Ay and bi (in Bulgarian)

За контакти:

Янка Атанасова Павлова, асистент
Служебен адрес: Велико Търново 5000, ул. „Арх. Георги Козаров“, № 1А,
Корпус 4, катедра „Стопанско управление“, Стопански факултет,
ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“
Ел. поща: qnka_pavlova@abv.bg

Анкета

1. По време на обучението си, участвали ли сте в ролеви игри?
☐ Да
☐ Не
2. По време на обучението си, решавали ли сте казуси?
☐ Да
☐ Не
3. Чрез тези методи в обучението си, добихте ли представа, в какво се изразява работата на социалния работник?
☐ Да
☐ Не
4. Какви ролеви игри или казуси си спомняте от обучението си?.....
5. На какво Ви научиха ролевите игри и казуси?
6. Имахте ли групово поставени задачи?
☐ Да
☐ Не
7. Имахте ли индивидуално поставени задачи?
☐ Да.
☐ Не
8. Избройте ролеви игри или казуси от обучението си, за които се сещате.....
9. Според вас, този тип игри, полезни ли са за обучението Ви?
☐ Да
☐ Не
10. Научихте ли нещо ново за себе си, напр. личностни качества, умения и др., които сте осъзнали, че притежавате?
☐ Да
☐ Не
11. Отчетохте ли свои недостатъци?
☐ Да
☐ Не
12. На колко години сте?.....
13. Какъв пол сте?
☐ Мъжки
☐ Женски
14. Кой курс сте?.....
15. Форма на обучение.
☐ Редовна
☐ Задочна

Благодаря Ви за търпението!